

FAKULTA FILOZOFICKÁ
ZÁPADOČESKÉ
UNIVERZITY
V PLZNI

Katedra antropologie

PROTOKOL O HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE posudek oponenta

Práci předložil(a) student(ka): Tereza Dvořáková

Název práce: „Jsem neexistující člověk.“ Etnografická studie etnorasového stigmatu v prostředí vyššího sekundárního vzdělávání

Oponoval (*u externích oponentů uveďte též adresu a funkci ve firmě*):

Tomáš Hirt, Ph.D.

1. CÍL PRÁCE (*uveďte, do jaké míry byl naplněn*):

Cíl práce je poněkud širší, než implikuje její název. Autorka se v konečném důsledku věnuje strukturálním podmínkám reprodukce sociální nerovnosti v současné české společnosti, a to skrze etnografický výzkum jednání dospívajících marginalizovaných dívek z Plzně, se kterými je v dlouhodobém každodenním kontaktu. Při interpretaci využívá bourdieuvský teoretický aparát, koncept sociální exkluze a další převážně kriticko-teoretické přístupy. Oborově svoji práci autorka situuje na pomezí angažované antropologie a kritické sociální práce. Ačkoli se Tereza Dvořáková explicitně hlásí k „plzeňské badatelské tradici zaměřené na výzkum marginality“ (str. 1), nutno říci, že za svými učiteli a předchůdci nikterak nezaostává, oceňují především míru radikálnosti, s jakou dotahuje svoji přesnou, teoreticky fundovanou a přitom politicky angažovanou argumentaci až k obžalobě soudobého sociálního uspořádání. V souladu s neomarxistickou antropologickou tradicí se alibisticky neschovává se za princip hodnotové a zájmové neutrality, nekončí u etnografického popisu jakési uzavřené kultury ghetta, ale podobu jednání a myšlení marginalizovaných aktérek jednoznačně a přesvědčivě chápe jako přímou konsekvenci útlaku ze strany sociálních institucí dominantní kultury, resp. neoliberalního kapitalismu. Je-li deklarovaným cílem práce „identifikovat soubor strukturálních omezení, které vstupují do životních drah“ marginalizovaných dívek, konstatuji jeho splnění způsobem, který by podle mého soudu obstál i v recenzních řízeních relevantních odborných žurnálů.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (*náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.*):

Metodologicky je práce klasickou etnografickou studií, svoji participaci autorka odvíjí od profesní role sociální pracovnice, díky níž se již několik let pohybuje v příslušném terénu, nicméně z díkce hodnoceného textu je patrné, že se svými informátorkami udržuje intenzivní sociální vazby jdoucí daleko za rámec vztahu sociální pracovník – klient, což je v diplomové práci s ohledem na oborovou etiku přiměřeně reflektováno. Se svými informátorkami autorka po mnoha letech koexistence sdílí snad všechno, jako by byla jednou z nich. Z jejich citací je patrná značná důvěra, což Tereze otevírá nebývalé výzkumné a interpretační možnosti, ze kterých dokáže v intencích svých teoretických hledisek těžit. Tento aspekt posuzované práce vyzdvihují, protože autorka dokáže nejen jasně představit a interpretačně do důsledků uplatnit poměrně složité konceptuální modely, ale činí to – narozdíl od řady současných místních badatelů – empaticky. A domnívám se, že právě empatie

s informátorkami a jejich blízkými, jakož i hluboká participace v jejich sociálním světě, legitimuje poměrně expresivní advokační slovník ve vztahu k institucím a normám dominantní kultury. V současné zahraniční aplikované, angažované nebo veřejné (public) antropologii je taková míra sociální kritiky obvyklá, nicméně v českém prostředí zatím bývá přijímána spíše s podezřením. Jako učitel kvituji, že se Tereza tuto Pandořinu skříňku pokouší hajitelným způsobem otevírat již na magisterském stupni studia, vedle teoretických, metodologických a empirických kvalit je přítomná diplomová práce velmi podnětným materiálem k diskuzi o využití antropologické perspektivy v politické a veřejné sféře.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (*jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.*):

Jazykově a stylisticky je práce takřka perfektní, až na pár překlepů, chybějících či přebývajících slov v důsledku editace se jedná o jasný, přehledný, čtivý a dobře strukturovaný text. Přílohy práce nemá, seznam literatury je nadstandardně obsáhlý, přičemž zahrnuje významné aktuální teoretické i empirické studie.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (*celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.*):

Z diplomové práce Terezy Dvořákové jsem doslova nadšen, dlouho jsem nečetl tak pronikavou kvalifikační práci. Vzhledem k tomu, že posuzovaný text vykazuje nadprůměrnou kvalitu ve všech aspektech relevantních vzhledem k završení studia sociální a kulturní antropologie, navrhuji tuto diplomovou práci na mimořádné děkanské ocenění. Též se domnívám, že po zkrácení a žánrovém přizpůsobení je text publikovatelný v odborném tisku.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (*jedna až tři*):

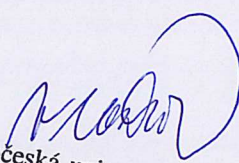
-

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (*výborně, velmi dobře, dobře, nedoporučuji k obhajobě*):

výborně

Datum: 24.4.2016

Podpis:

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta filozofická
katedra antropologie